

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Rapport 2013:14
REGERINGSUPPDRAG

Boverkets tillsynsrapport för 2012

Byggnadsnämndstillsyn, länsstyrelsetillsyn
och tillsynsvägledning enligt PBL

Boverkets tillsynsrapport för 2012

Byggnadsnämndstillsyn, länsstyrelsetillsyn
och tillsynsvägledning enligt PBL

Boverket mars 2013

Titel: Boverkets tillsynsrapport för 2012 – Byggnadsnämndstillsyn,
länsstyrelsetillsyn och tillsynsvägledning enligt PBL
Utgivare: Boverket mars 2013
Rapport: 2013:14
Upplaga: 1
Antal ex: 80
Tryck: Boverket internt
ISBN tryck: 978-91-7563-014-4
ISBN pdf: 978-91-7563-015-1
Sökord: Tillsyn, tillsynsvägledning, byggnadsnämnder, länsstyrelser,
plan- och bygglagen, plan- och bygglagstiftningen, detaljplaner,
områdesbestämmelser, bygglov, förhandsbesked
Dnr: 20149-817/2013

Publikationen kan beställas från:
Boverket, Publikationsservice, Box 534, 371 23 Karlskrona
Telefon: 0455-35 30 50
Fax: 0455-819 27
E-post: publikationsservice@boverket.se
Webbplats: www.boverket.se

Rapporten finns som pdf på Boverkets webbplats.
Rapporten kan också tas fram i alternativt format på begäran.

Boverket 2013

Förord

Boverkets tillsynsrapport är en redovisning av uppdrag i plan- och byggförordningen och Boverkets regleringsbrev. I rapporten redovisar Boverket erfarenheterna från byggnadsnämndernas och länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt plan- och bygglagstiftningen samt Boverkets och länsstyrelsernas arbete med tillsynsvägledning enligt samma lagstiftning. Boverkets tillsyn i form av marknadskontroll av byggprodukter redovisas inte i denna rapport.

Detta är Boverkets första separata rapport om tillsyn och tillsynsvägledning. Tidigare har tillsynsfrågorna redovisats i Boverkets årliga uppföljningsrapport.

Boverket och länsstyrelserna är fortfarande i ett uppbyggnadsskede när det gäller tillsynsvägledningsarbetet. Samtidigt håller ingripande- och sanktionssystemet i plan- och bygglagstiftningen på att ses över av regeringen. Rapporten är av det skälet i år av mer beskrivande än analyserande karaktär.

En stor del av underlaget till tillsynsrapporten är hämtat från länsstyrelsernas svar på Boverkets årliga plan- och byggenkät och deras redovisning av uppdrag i regleringsbrev. Men rapporten bygger även på erfarenhetsutbyten från Boverkets övriga verksamhet inom PBL-området.

Jag vill rikta ett stort tack till alla länsstyrelser för det arbetet och deras samverkan i övrigt.

Karlskrona mars 2013

Janna Valik
generaldirektör

Innehåll

Byggnadsnämndernas PBL-tillsyn under 2012	7
Avvaktande tillsynsarbete	7
Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna	7
<i>Samarbete och samverkan</i>	7
<i>Planering av tillsynsvägledning</i>	8
<i>Byggnadsnämndernas behov av tillsynsvägledning</i>	8
<i>Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledningsaktiviteter</i>	8
<i>Länsstyrelsernas rapportering av byggnadsnämndernas tillsyn</i>	9
Länsstyrelsernas PBL-tillsyn under 2012	11
Länsstyrelsernas tillsynsbeslut	11
<i>Detaljplaner</i>	11
<i>Bygglov och förhandsbesked</i>	11
Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna	12
<i>Samarbete och samverkan</i>	12
<i>Planering av tillsynsvägledning och länsstyrelsernas behov av tillsynsvägledning</i>	12
<i>Boverkets tillsynsvägledningsaktiviteter</i>	12
Bakgrund	13
Byggnadsnämndernas PBL-tillsyn	13
<i>Byggnadsnämndernas tillsynsansvar</i>	13
<i>Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna</i>	14
Länsstyrelsernas PBL-tillsyn	14
<i>Länsstyrelsernas tillsynsansvar</i>	14
<i>Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna</i>	16
Planering och uppföljning	16
<i>Planering av tillsyn och tillsynsvägledning</i>	16
<i>Uppföljning av tillsyn och tillsynsvägledning</i>	16

Byggnadsnämndernas PBL-tillsyn under 2012

Avvaktande tillsynsarbete

Boverket har tidigare rapporterat en tendens till att byggnadsnämnderna arbetar mer med tillsyn. Övergången till ny PBL har dock tagit mycket resurser i anspråk och begränsat möjligheterna för byggnadsnämnderna att arbeta med framförallt egeninitierad tillsyn. Detta kombinerat med byggnadsnämndernas svårigheter att rekrytera kompetent personal riskerar även fortsättningsvis att gå ut över deras möjligheter att bedriva tillsynsarbete. Byggnadsnämndernas tillsyn styrs därför fortfarande i hög grad av anmälningar utifrån.

Boverket ser inte några tecken på att den nya möjligheten för byggnadsnämnderna att finansiera tillsynen med de medel de får in i form av byggsanktionsavgifter i praktiken har påverkat omfattningen av deras tillsynsarbete. Den plan- och bygglagstiftning som infördes under 2011 innehåller visserligen fler och mer kraftfulla tillsynsverktyg än tidigare men det finns vissa problem som hämmar byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Regeringen håller därför för närvarande på att se över vilka förtydliganden som behöver göras i lagstiftningen. I praktiken har det lett till att byggnadsnämnderna i väntan på ändrade bestämmelser har avvaktat med tillsyn och inte fullt ut tillämpat ingripande- och sanktionsbestämmelserna. Det är begripligt men en i längden inte tillfredsställande situation.

Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna

Samarbete och samverkan

Boverket och länsstyrelserna ska aktivt verka för samordning och samverkan i tillsynsvägledningsarbetet. Under 2012 har Boverket och länsstyrelserna koncentrerat sig på att bygga upp ett sådant samarbete och samverkan kring tillsynsvägledning.

Boverket har haft regelbundna möten om tillsynsvägledning med en arbetsgrupp inom länsstyrelsernas Forum för hållbart samhällsbyggande. Samverkan mellan Boverket och länsstyrelserna har också skett inom ramen för arbetet med uppdrag 44a i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2012 och vid ett Boverks- och länsstyrelsegemensamt anordnat seminarium om tillsynsvägledning under hösten 2012.

Boverket och länsstyrelserna håller för närvarande på att bilda en referensgrupp för tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna. I referensgruppen ska förutom Boverket och länsstyrelserna ingå representanter för byggnadsnämnderna och SKL.

Planering av tillsynsvägledning

Boverket beslutade sin första treåriga tillsynsvägledningsplan under 2012 och den håller för närvarande på att uppdateras. Den viktigaste inplanerade aktiviteten under 2013 är det webbseminarium som ska äga rum den 16 maj. Webbseminariet planeras för närvarande av en arbetsgrupp som leds av Boverket med deltagare från länsstyrelserna, byggnadsnämnderna och SKL. I övrigt sker tillsynsvägledning via Boverkets kunskapsbank och genom deltagande vid regionala träffar. Under 2013 kommer Boverket också att medverka i länsstyrelsernas arbete med att ta fram en kommunenkät i enlighet med uppdrag 40 i länsstyrelsernas regleringsbrev för 2013.

De flesta länsstyrelser har meddelat att de har en treårig tillsynsvägledningsplan för PBL-tillsyn. De länsstyrelser som inte ännu har en tillsynsvägledningsplan uppger att de kommer att ta fram en sådan inom kort. Länsstyrelsernas planer inriktas i stor utsträckning på vägledning vid och i samband med kommunbesök och kommunsammandragningar och genom vägledningsmaterial på deras hemsidor. Många länsstyrelser planerar att anordna regionala tillsynsvägledningsaktiviteter i anslutning till Boverkets webbseminarium om tillsynsvägledning.

Byggnadsnämndernas behov av tillsynsvägledning

Länsstyrelserna har kartlagt byggnadsnämndernas behov av tillsynsvägledning genom en enkät till landets samtliga byggnadsnämnder. Enkäten utarbetades av länsstyrelsernas arbetsgrupp för tillsynsvägledning i samarbete med Boverket och i samråd med SKL. Av länsstyrelsernas sammanställningar av enkätsvaren framgår att byggnadsnämnderna i första hand har behov av vägledning om formulering av tillsynsbeslut, metoder, rutiner och riktlinjer vid tillsynsarbete och ingripande, byggsanktionsavgifter och om hantering av handräkningsärenden.

Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledningsaktiviteter

Under 2012 koncentrerade Boverket och länsstyrelserna sig i första hand på att påbörja och utveckla samarbetet och samverkan kring tillsynsvägledning. Det genomfördes dock några aktiva vägledningsinsatser. Som exempel deltog Boverket och länsstyrelserna den 6 november 2012 med ett avsnitt om tillsynsvägledning i ett webbseminarium anordnat av den särskilda PBL-kommittén – PBL på rätt sätt. Till enkäten om byggnadsnämndernas behov av

tillsynsvägledning bifogades ett par promemorior från Boverket om tillsynsbegreppet i PBL och roller och ansvar i PBL.

När det gäller länsstyrelsernas regionala tillsynsvägledning kan Boverket konstatera att de har kommit olika långt i arbetet. Några länsstyrelser har genomfört aktiv och mer genomarbetad tillsynsvägledning vid kommunbesök och kommunsammandragningar och på sina hemsidor. Det finns dock några länsstyrelser redovisat att de har mycket begränsade möjligheter att genomföra tillsynsvägledning.

Länsstyrelsernas rapportering av byggnadsnämndernas tillsyn

I Boverkets årliga plan- och byggenkät för 2012 som besvarades av länsstyrelserna under januari i år har Boverket ställt några frågor om tillsynsvägledning och länsstyrelsernas erfarenheter av och från byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Länsstyrelserna har också haft möjlighet att via plan- och byggenkäten återrapportera uppdrag 42 i sitt regleringsbrev för 2012. Boverket och länsstyrelserna har diskuterat länsstyrelsernas redovisningar och erfarenheter vid ett seminarium den 28 februari i år.

Från och med i år kommer länsstyrelserna att på ett mer strukturerat sätt följa upp byggnadsnämndernas tillsynsarbete. Det sker bland annat genom de kommunenkätundersökningar som länsstyrelserna kommit överens om att genomföra. Länsstyrelserna kommer därför med stor sannolikhet att kunna förmedla en tydligare bild av byggnadsnämndernas tillsynsarbete i framtida rapporteringar.

Byggnadsnämndernas tillämpning av reglerna om förelägganden och byggsanktionsavgifter

Inte helt oväntat rapporterar de flesta länsstyrelser att byggnadsnämnderna är missnöjda med delar av det nuvarande sanktionssystemet. Det är framförallt byggsanktionsavgifterna som i många situationer upplevs som orimliga och ologiska.

Av länsstyrelsernas återrapporteringar framgår att byggnadsnämnderna under det senaste halvåret i stor utsträckning inte meddelat tillsynsbeslut i avvaktan på de ändringar och förtydliganden i plan- och bygglagstiftningen som regeringen aviserat. Men bilden är inte enhetlig – det finns byggnadsnämnder som fortsätter att tillämpa lagstiftningen om ingripanden och sanktioner. Denna olikhet i tillämpningen är naturligtvis i längden ohållbar och många byggnadsnämnder är missnöjda över de i deras tycke vilseledande budskap och besked om hur situationen bör hanteras.

Några kommuner anser att det är en brist i PBL att det för åtgärder som utförts utan bygglov inte finns en bestämmelse motsvarande den som fanns i 10 kapitlet 14 § 2 stycket ÄPBL. Enligt den bestämmelsen kunde byggnadsnämnden förbjuda den som utfört en bygglovpliktig åtgärd utan bygglov att åter utföra åtgärden. Nu förekommer det att olovliga åtgärder rättas innan beslut om byggsanktionsavgift behandlats av byggnadsnämnden och sedan utförs igen direkt efter att ärendet avskrivits. Detta är ett reellt problem när det gäller lätt flyttbara konstruktioner och Boverket har tagit upp det i tidigare remissvar.

Förfallna byggnader upplever många byggnadsnämnder att det är svårt att ingripa mot. Det är ofta svårt att få kontakt med byggnadsägarna och

kostnaderna för att rätta till problemet faller i de många fall på kommunen.

Allmänt sett upplever många byggnadsnämnder att det är obekvämt att arbeta med tillsynsfrågan och försöker på olika kreativa men inte alltid lagenliga sätt att undvika att behöva ingripa med förelägganden, förbud, viten och byggsanktionsavgifter. Regelsystemet för ingripanden och sanktioner kräver dessutom särskild kompetens som byggnadsnämnderna ibland upplever att de saknar. Detta tillsammans med den brist på resurser som många byggnadsnämnder har leder sammantaget till att byggnadsnämndernas tillsynsarbete har en alltför begränsad omfattning.

Byggnadsnämndernas förändring och anpassning av arbetsätt till ny PBL

Av länsstyrelsernas återrapporteringar framgår att många byggnadsnämnder inte har förändrat och anpassat sitt sätt att arbeta till nya PBL. De byggnadsnämnder som har uppgett att de har förändrat sitt sätt att arbeta hänvisar främst till de nya bestämmelserna om arbetsplatsbesök, d.v.s. inte tillsynsarbete i egentlig mening. När det däremot gäller tillsynsarbetet så har några länsstyrelser rapporterat att byggnadsnämnderna numera tar fram tillsynsplaner i större utsträckning än tidigare. I övrigt har inte någon förändring eller anpassning till ny PBL redovisats.

Länsstyrelsernas PBL-tillsyn under 2012

Länsstyrelsernas tillsynsbeslut

Detaljplaner

Länsstyrelserna har under 2012 beslutat att på olika grunder pröva 30 detaljplaner enligt 11 kapitlet PBL och 12 kapitlet ÄPBL. Det är knappt två procent av alla detaljplaner som antogs det året.

Av de prövade detaljplanerna har nästan hälften (14) upphävts helt eller delvis. Det är något fler än under föregående år. Skälet till att detaljplanerna upphävts är till övervägande del att den planerade bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till människors hälsa och säkerhet.

Om man tittar närmare på de svar som länsstyrelserna lämnat så framgår det att 13 av landets 21 länsstyrelser under 2012 har beslutat att pröva detaljplaner enligt 11 kapitlet PBL och 12 kapitlet ÄPBL. Tio av dem har också beslutat att upphäva en eller flera planer. Sammantaget innebär det att tio av landets länsstyrelser har funnit skäl att upphäva 14 av de 1 753 detaljplaner som antagits i landet under 2012.

Bygglov och förhandsbesked

Beslut om förordnande

Under 2012 har länsstyrelserna meddelat ett förordnande enligt 11 kapitlet 12 § PBL (Jämtland - riksintresse) och upphävt nio befintliga förordnanden enligt PBL och ÄPBL. Det innebär att det enligt länsstyrelserna för närvarande finns 66 befintliga förordnanden enligt PBL och ÄPBL.

Hantering enligt gällande förordnanden

Under 2012 har det kommit in 50 kommunala beslut till länsstyrelserna med anledning av förordnande enligt 11 kapitlet 12 § PBL och 12 kapitlet 4 § ÄPBL. Det är ungefär lika många som under 2012 och flest beslut kom in till länsstyrelserna i Jämtlands (30), Skåne (6) och Norrbottens (5) län. Av de 50 besluten har länsstyrelserna prövat sex och upphävt tre.

Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna

Samarbete och samverkan

Boverket kommer i år att utveckla samverkan med länsstyrelsernas Forum-arbetsgrupp ”tillsyn plan”. Detta kommer att ske bland annat via möten och seminarier (Plan- och bostadsmötet i Norrköping).

Planering av tillsynsvägledning och länsstyrelsernas behov av tillsynsvägledning

Boverket kommer inom kort att besluta om en treårig tillsynsvägledningsplan för 2013 – 2015. Tillsynsvägledningen kommer även fortsättningsvis inriktas mot de ingripandegrunder som länsstyrelserna grundar sitt tillsynsarbete på. För att möta länsstyrelsernas behov på bästa sätt kommer inom kort en kartläggning av behoven att genomföras.

En ny ingripandegrund för länsstyrelserna är LIS (landsbygdsutveckling i strandnära läge). Speciella insatser kan behövas inom detta område då många kommuner arbetar aktivt med frågan. Boverket har också ett gemensamt regeringsuppdrag tillsammans med Naturvårdsverket att följa upp och utvärdera den ”nya” strandskyddsbestämmelsernas genomslag och tillämpning.

Boverkets tillsynsvägledningsaktiviteter

Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna har under 2012 inriktats på de sakfrågor som länsstyrelsernas tillsyn avser och då i första hand riksintresse, frågor om buller och LIS (landsbygdsutveckling i strandnära lägen). Detta kommer att redovisas i Boverkets uppföljningsrapport där en sammanställning av länsstyrelsernas redovisningar av uppdrag 43 i deras regleringsbrev för 2012 finns.

Bakgrund

Byggnadsnämndernas PBL-tillsyn

Byggnadsnämndernas tillsynsansvar

Byggnadsnämndernas PBL-tillsyn är i den nya plan- och bygglagstiftningen en renodlad efterhandsgranskning av att tillsynsobjekten följt vissa uppräknade bindande regler i plan- och bygglagen och föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen, EU-förordningar eller domar och beslut som har meddelats med stöd av dessa regler med beslut om ingripande eller påföljd i syfte att åstadkomma åtgärd eller rättelse om så inte är fallet.

Byggnadsnämnderna är skyldiga att pröva förutsättningarna för och behovet av att ingripa eller besluta om en påföljd så snart det finns anledning att anta att någon inte har följt en bestämmelse eller föreskrifter, domar eller andra beslut som har meddelats med stöd av lagen¹. Om det finns skäl för ett tillsyns-ingripande ska byggnadsnämnderna handlägga frågan skyndsamt². Tillsyn är att betrakta som myndighetsutövning och underlåtenhet att utöva tillsyn kan ytterst leda till straffansvar för tjänstefel³.

Tillsynsobjekten för byggnadsnämndernas tillsyn är framförallt byggherrar men även fastighetsägare, ägare av byggnadsverk, kontrollansvariga, sakkunniga, funktionskontrollanter, nyttjanderättsinnehavare, väghållare och huvudmän för allmänna platser kan vara tillsynsobjekt⁴.

I den nya plan- och bygglagstiftningen har bestämmelserna om ingripanden och påföljder som byggnadsnämnderna förfogar över skärpts avsevärt jämfört med tidigare.

Byggnadsnämnderna ska samarbeta med varandra och med andra statliga och kommunala organ som fullgör uppgifter av betydelse för

¹ 11 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900)

² 10 kap. 37 § plan- och bygglagen (2010:900)

³ 20 kap. 1 § brottsbalken

⁴ Se 8 kap. 2 § plan- och byggförordningen (2011:338) och 11 kap. 17 - 24 och 26 - 63 § plan- och bygglagen (2010:900)

tillsynsverksamheten. En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att tillsynsuppgifter som byggnadsnämnden har ska skötas helt eller delvis av byggnadsnämnden i den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenheten att meddela beslut i tillsynsärenden⁵.

Boverkets och länsstyrelsernas tillsynsvägledning till byggnadsnämnderna

Boverket och länsstyrelserna ska ge byggnadsnämnderna tillsynsvägledning i form av råd och stöd i byggnadsnämndernas tillsynsarbete och aktivt verka för samordning och samverkan i tillsynsvägledningen⁶. Tillsynsvägledningen ska inriktas på att byggnadsnämndernas tillsyn ska bli så effektiv och enhetlig som möjligt. Tillsynsvägledningsansvaret omfattar vägledning om såväl tillsynssystemet och dess regler som tillsynsmetodiska frågor. Men även vägledning om de formella och materiella krav som byggnadsnämnderna genom sin tillsyn ska bevaka kommer att vara nödvändig för Boverkets tillsynsvägledning.

Länsstyrelsernas PBL-tillsyn

Länsstyrelsernas tillsynsansvar

Länsstyrelsernas tillsynsansvar i den nya plan- och bygglagstiftningen⁷ motsvarar i princip den statliga kontrollen i 12 kapitlet ÄPBL. Det innebär att tillsynsområdet har begränsats jämfört med vad som gällde tidigare men att ingripandemöjligheter tillkommit.

Tillsynsobjekt för länsstyrelsens tillsyn är kommunen. Länsstyrelsen ska överpröva och helt eller till viss del upphäva kommunens beslut om att anta, ändra eller upphäva detaljplan, områdesbestämmelser, lov och förhandsbesked om beslutet innebär att

1. ett riksintresse enligt 3 eller 4 kapitlet miljöbalken inte tillgodoses,
2. regleringen av sådana frågor om användningen av mark- och vattenområden som angår flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt,
3. en miljökvalitetsnorm enligt 5 kapitlet miljöbalken inte följs,
4. strandskydd enligt 7 kapitlet miljöbalken upphävs i strid med gällande bestämmelser, eller
5. en bebyggelse blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Tillsyn över beslut om detaljplan och områdesbestämmelser

Länsstyrelsens ställningstagande till om ett beslut ska överprövas eller inte ska fattas inom tre veckor från den dag då kommunens beslut kom in till länsstyrelsen och alltid ske i form av ett uttryckligt beslut.

Länsstyrelsen är skyldig att göra ett sådant ställningstagande även om det begärts av någon annan. För att länsstyrelsen ska besluta om

⁵ 11 kap. 3 – 4 § plan- och bygglagen (2010:900)

⁶ 8 kap. 13 – 15 § plan- och byggförordningen (2011:338)

⁷ 11 kap. 10 – 12 § plan- och bygglagen (2010:900)

överprövning krävs att det kan antas att de uppräknade frågorna inte har hanterats på ett godtagbart sätt. När beslut om att överprövning av en detaljplan eller områdesbestämmelser har meddelats finns det inte någon tidsgräns för länsstyrelsens överprövning. Om beslutet om detaljplan eller områdesbestämmelser samtidigt har överklagats bör en samordnad handläggning av tillsyns- och överklagandeärendena ske.

Om länsstyrelsen vid överprövningen bedömer att beslutet inte kan godtas ska det som regel upphävas i dess helhet. Länsstyrelsen får inte självmant ändra beslutet och ge detta ett nytt innehåll i de delar som inte kan godtas. Med kommunens medgivande får dock beslutet upphävas i en viss del.

Tillsyn över beslut om lov och förhandsbesked

För lov och förhandsbesked krävs att det finns särskilda skäl för att länsstyrelsen ska få överpröva kommunens beslut. Om så är fallet ska länsstyrelsen fatta ett beslut om att alla eller en viss typ av beslut i ett visst geografiskt område (hela kommunen eller en del av den) ska skickas in till länsstyrelsen för överprövning (beslut om tillsynsområde). Länsstyrelsens beslut om tillsynsområde får inte överklagas⁸.

Bakgrunden till ett sådant beslut om tillsynsområde kan t.ex. vara att kommunen inte har följt länsstyrelsens granskningsyttrande över en översiktsplan och antagit en översiktsplan som i något väsentligt avseende inte är godtagbar enligt länsstyrelsens uppfattning. Länsstyrelsen kan då anse att det finns skäl att kontrollera lovgivningen inom området. Ett beslut om tillsynsområde kan också grunda sig på de allmänna erfarenheterna som länsstyrelsen efter hand fått av beslutsfattandet inom en viss kommun.

När ett beslut om tillsynsområde har meddelats är kommunen skyldig att sända alla lov och förhandsbesked som omfattas av beslutet till länsstyrelsen för granskning⁹. Om länsstyrelsen vid denna granskning överväger att upphäva ett visst lov eller förhandsbesked, ska länsstyrelsen – på samma sätt som för planbeslut – inom tre veckor från den dag då beslutet om lov eller förhandsbesked kom länsstyrelsen till handa besluta om prövning. Om länsstyrelsen beslutar att överpröva ett lov eller förhandsbesked, får länsstyrelsen besluta att lovet eller förhandsbeskedet inte ska gälla förrän prövningen har avslutats. Den sakprövning som därefter sker ska utgå från samma grunder som i planärenden, dvs. länsstyrelsens möjligheter att upphäva beslutet är begränsade till de uppräknade frågorna och ställningstagandet om överprövning ska ske eller ska göras inom tre veckor från det att kommunens beslut kom in till länsstyrelsen. Ett ingripandebeslut kan inte avse lov eller förhandsbesked som redan har lämnats. Det träffar enbart sådana tillstånd som lämnas efter det att beslutet om tillsynsområde har meddelats.

Genom en bestämmelse i 18 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. har regeringen förordnat att bestämmelserna i 11 kap. 10 och 11 §§ PBL ska tillämpas på beslut om lov eller förhandsbesked i fråga om verksamheter eller åtgärder som kan påverka miljön i ett naturområde som avses i 7 kap. 27 § första stycket 1

⁸ 13 kap. 4 § plan- och bygglagen (2010:900)

⁹ 9 kap. 42 § plan- och bygglagen (2010:900)

eller 2 miljöbalken. Med detta åsyftas de särskilda skydds- och bevarandeområden som omfattas av två EU-direktiv, nämligen fågeldirektivet samt art- och habitatdirektivet. Sådana beslut ska med andra ord alltid sändas till länsstyrelsen för prövning.

Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna

Boverket ska ge länsstyrelserna tillsynsvägledning i plan- och byggfrågor¹⁰. Tillsynsvägledningen ska inriktas på att länsstyrelsernas tillsyn ska bli så effektiv och enhetlig som möjligt.

Tillsynsvägledningsansvaret avser länsstyrelsernas tillsyn (se ovan) och omfattar vägledning om såväl tillsynssystemet och dess regler som tillsynsmetodiska frågor. Hanteringen av och innebörden av de statliga intressen som länsstyrelserna genom sin tillsyn ska bevaka kommer också att ingå som en viktig del av Boverkets tillsynsvägledning till länsstyrelserna.

Planering och uppföljning

Planering av tillsyn och tillsynsvägledning

Både Boverket och länsstyrelserna ska ha planer för sin tillsynsvägledning. Planerna ska omfatta en period av tre år och vid behov revideras¹¹.

Det finns inte något krav på att byggnadsnämnderna och länsstyrelserna ska en plan för sin tillsyn men det är naturligtvis önskvärt att de har det.

Uppföljning av tillsyn och tillsynsvägledning

Byggnadsnämnderna och länsstyrelserna ska regelbundet följa upp och utvärdera sitt tillsynsarbete. De ska på begäran lämna den information som de tillsynsvägledande myndigheterna behöver för sin tillsynsvägledning¹².

Länsstyrelserna ska följa upp och utvärdera byggnadsnämndernas tillsynsarbete och lämna uppgifter till Boverket om sin tillsynsvägledning och utvecklingen av byggnadsnämndernas tillsynsarbete, om Boverket begär det¹³.

Boverket ska regelbundet sammanställa erfarenheterna från byggnadsnämndernas tillsynsarbete och länsstyrelsens och verkets tillsynsarbete och tillsynsvägledning. Sammanställningen ska lämnas till regeringen¹⁴.

¹⁰ 8 kap. 15 § plan- och byggförordningen (2011:338)

¹¹ 8 kap. 16 § plan- och byggförordningen (2011:338)

¹² 8 kap. 8 – 9 § plan- och byggförordningen (2011:338)

¹³ 8 kap. 14 § plan- och byggförordningen (2011:338)

¹⁴ 8 kap. 17 § plan- och byggförordningen (2011:338)

Boverket

Myndigheten för samhällsplanering,
byggande och boende

Box 534, 371 23 Karlskrona
Besök Karlskrona: Drottninggatan 18
Besök Stockholm: Norrlandsgatan 11
Telefon: 0455-35 30 00
Webbplats: www.boverket.se